

Ús excessiu de recursos naturals

L'ús excessiu de recursos naturals reflecteix una forma de consum que no té prou en compte els límits del planeta. Aquest fet genera impactes ambientals, econòmics i socials a escala mundial. Per això, és important relacionar aquesta situació amb l'ODS 12 i amb la necessitat de canviar alguns hàbits de producció i consum.

Què és la sobreexplotació dels recursos naturals?

Font: ecoticias

Quan es parla de l'ODS 12 (producció i consum responsables), normalment la gent pensa en reciclar o en reduir residus, però en realitat hi ha una idea encara més de fons: s'utilitzen massa recursos naturals per mantenir el nivell de consum. I això passa a escala global, no només en un país concret.

Aquest model de consum s'ha anat normalitzant amb el temps, sobretot en les últimes dècades, quan el creixement econòmic s'ha associat directament a produir i consumir més. El problema és que aquest augment constant no té gaire en compte els límits físics del planeta, que són finits. Això fa que molts recursos es facin cada vegada més escassos o més difícils d'obtenir.

Aquest ús excessiu es veu en molts exemples del dia a dia: cada vegada cal més aigua, energia, minerals, biomassa i materials per fabricar productes, transportar-los, vendre'ls i, finalment, consumir-los. El problema és que el planeta no pot aguantar un model on la norma sigui “produir molt, consumir molt i substituir ràpid”. Precisament per això, dins l'ODS 12 hi ha una meta molt clara: d'aquí a 2030 s'ha d'aconseguir la gestió sostenible i l'ús eficient dels recursos naturals (meta 12.2).

Segons dades de l'ONU, el consum mundial de materials ha augmentat de manera molt ràpida, passant de menys de 30.000 milions de tones anuals a més de 90.000 milions. Aquest increment no ha estat proporcional a la població, sinó que està molt relacionat amb els hàbits de consum, sobretot en els països amb més capacitat econòmica. Això vol dir que el problema no és només quants som, sinó com vivim i què consumim.

A escala mundial, les Nacions Unides expliquen que garantir modalitats sostenibles de consum i producció és bàsic per mantenir els mitjans de vida de les generacions actuals i futures. Dit d'una manera simple: si es continua gastant recursos com si fossin infinits, s'arribarà a un punt en què els costos (econòmics i ambientals) són massa grans.

Un altre aspecte a tenir en compte és que molts recursos naturals s'extreuen sempre en els mateixos llocs del món. En canvi, el consum d'aquests recursos es dona sobretot en altres països. Això acaba creant dependència entre territoris i també problemes als llocs on s'exploten. En aquestes zones és habitual trobar sòls degradats, aigües contaminades o pèrdua d'espècies, coses que sovint no es veuen des de fora.

Una cosa important és que aquest problema no és només ambiental. Quan es consumeixen més recursos dels necessaris, també es creen desigualtats, perquè no tots els territoris tenen les mateixes reserves, ni la mateixa capacitat per gestionar-les. A més, la pressió sobre els recursos (minerals, aigua, sòl) acostuma a portar més contaminació i més tensions econòmiques.

El Banc Mundial avisa que gastar massa recursos com l'aigua dolça o el sòl agrícola pot acabar sent un problema seriós en moltes parts del món. Aquests recursos no es perden de cop, sinó a poc a poc. Amb el temps, això pot afectar la producció d'aliments i també el desenvolupament de la població. Quan això passa, recuperar la situació és molt difícil.

En aquest context, també és rellevant el que adverteix el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA): segons el mateix entorn de publicacions del PNUMA, l'extracció de recursos naturals s'ha triplicat en les últimes dècades, i això està connectat amb la crisi del planeta (clima, pèrdua de biodiversitat i contaminació/residus). És a dir, quan s'accelera el consum de materials, no només es gasta més: també és més difícil frenar el canvi climàtic i reduir la degradació ambiental.

Des del PNUMA també s'indica que molts problemes ambientals actuals tenen a veure amb la manera com es fan i es consumeixen els productes. No només es parla del canvi climàtic, sinó també de l'augment de residus i de la contaminació de la natura. Tot això està relacionat amb consumir més del necessari.

Llavors, què es pot fer des de l'ODS 12? La idea central és passar d'un model d'un sol ús a un model on es redueix el consum innecessari, es dissenyen productes que durin més, es reutilitzen materials i es recicla bé. Això es tradueix en polítiques públiques, decisions empresarials i canvis d'hàbits. Per exemple, cal una gestió més eficient dels recursos i un canvi real en la manera de produir i consumir.

A tot el món es parla cada vegada més de l'economia circular com una possible solució. La idea és que els materials no es llencin tan ràpid i es puguin tornar a utilitzar. Tot i així, aquest model encara no està gaire estès i no s'aplica de manera habitual.

En resum, si l'ODS 12 és important és perquè posa el focus en una cosa molt concreta: no podem continuar amb un consum que exigeix cada vegada més recursos naturals. Reduir aquesta pressió és clau per al medi ambient, però

també per a l'economia i per a una societat més equilibrada. I aquí la part més realista és que no hi ha una sola solució màgica: cal que institucions, empreses i ciutadania facin canvis, encara que siguin petits, però sostinguts.

El Prat de Llobregat, 29 de gener de 2026

References

Banco Mundial. (n.d.).

<https://datatopics.worldbank.org/sdgatlas/goal-12-responsible-consumption-and-production/?lang=es>

Comisión de Estadística. (n.d.). Marco de indicadores mundiales para los Objetivos de Desarrollo Sostenible y metas de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible.

https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework_A.RES.71.313%20Annex.Spanish.pdf

INE. (n.d.). Indicadores de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible.

<https://www.ine.es/dyngs/ODS/es/objetivo.htm?id=4910>

Moran, M. (n.d.). Consumo y producción sostenibles - Desarrollo Sostenible.

Retrieved January 29, 2026, from

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/sustainable-consumption-production/>

ONU. (n.d.). UNEP-Annual-Report-2024_SP.

https://www.unclearn.org/wp-content/uploads/library/UNEP-Annual-Report-2024_SP.pdf

ONU. (n.d.). UN Environment Programme Topics.

<https://www.unep.org/es/explore-topics/resource-efficiency>

Panorama de los Recursos Globales 2024. (2024, March 1). UNEP. Retrieved January 29, 2026, from

<https://www.unep.org/es/resources/Global-Resource-Outlook-2024>